

kræve af dem, der kommer til at drage Fordel af den Lovgivning, her er Tale om, for saa vidt den overhovedet kan anvendes paa Landbruget. Og det forekommer mig at være en meget farlig Udvikling, man her vil være med til at fremme, hvis det, hvad jeg tror, bliver Resultatet. Thi det er dog givet, at hvis en Landmand passer sin Ejendom godt og derved sikrer Pantet i Ejendommen, vil det næsten være umuligt for ham at opnaa Akkord, selv om han er i økonomiske Vanskeligheder, for saa ved Kreditorerne, at de har Sikkerhed for deres Tilgodehavende, at de vil faa Dækning for Pengene, og de vil derfor ikke være interesserede i at gaa med til Akkord. Hvis dette Lovforslag gennemføres, uden at der samtidig indføres en Moratoriebestemmelse, vil det være en stor Fristelse for Landmænd, som ønsker at opnaa Akkord, ja, det bliver næsten nødvendigt for dem at udsulte og udpine deres Ejendom for at kunne opnaa den tilsigtede Fordel, og det forekommer mig at være meget farligt for Lovgivningsmagten at gennemføre Foranstaltninger, som man paa Forhaand er klar over vil fremme en saadan Udvikling indenfor Landbruget, og man vil i Virkeligheden heller ikke øve Retfærdighed ved at gennemføre Bestemmelser, der først og fremmest kommer saadanne Landbrugere til gode, medens de ikke faar nogen videre Betydning overfor de Landbrugere, som nok er i økonomiske Vanskeligheder, men som har passet deres Ejendomme godt, saaledes at de, der har Pant i Ejendommen, altid vil have fuld Dækning. Det er jo saaledes i Øjeblikket, at Landmændene ikke alene har vanskeligt ved at klare Renter, men det, der først og fremmest er vanskeligt for dem, er at klare Afdragene, for slet ikke at tale om de Laan, der bliver opsagt. Men, som sagt, de Mennesker, der ikke kan klare sig, skønt de har passet deres Ejendomme godt, de vil ikke faa nogen Fordel af denne Lov, medmindre den gennemføres i Forbindelse med et Moratorium. Overfor Landmænd, der har passet deres Ejendom godt eller har ydet en økonomisk eller personlig Arbejdsindsats eller maaske begge Dele, kan man meget vel tænke sig, at en haardhændet Kreditor, selv om han er klar over, at der er Dækning for Pengene, vil kræve Afdragene og de opsagte Laan udbetalt, netop naar han

ved, at den vedkommende har vanskeligt ved at klare sine meget store Udbetalinger og ved at rejse ny Kapital, fordi der saa er en Mulighed for, at han faar Ejendommen overdraget og derved ikke alene faar Dækning for sine Penge, men maaske yderligere en Fordel. En Moratorielov vil her være paa sin Plads, da den vil kunne hjælpe saadanne Landmænd til at arbejde i Fred og Ro, og samtidig medvirke til, at den her foreliggende Lov kan fremme det Formaal, som ogsaa jeg for mit Vedkommende anser for overordentlig værdifuldt for Landbruget, nemlig en Nedbringelse af Gælden. Naar man lovgiver paa et saa vigtigt Omraade, gælder det særlig om at have Samfundets og Statens Interesser for Øje, og der er jo ingen Tvivl om, at Staten og Samfundet har megen Interesse i god Udnyttelse af Jorden, og derfor er det overordentlig farligt at gaa til Lovforanstaltninger, der fremmer en Udvikling i Retning af Forringelse af Produktionsevnen, Produktionskræfterne i Landbruget; dette er ikke alene til Skade for de enkelte, der en Gang i Fremtiden faar disse Ejendomme, men ogsaa for hele Samfundet. Jeg er endogsaa tilbøjelig til at mene, at en god Udnyttelse af Jorden er af saa stor Interesse for Samfundet, at det betyder mere, om Landbrugere kan blive ved deres Ejendomme, end om andre erhvervsdrivende kan blive ved deres Virksomhed. Det er jo en trist Situation for en Haandværker, en handlende eller en Landmand, naar han maa opgive den Virksomhed, i hvilken han har ydet en stor Indsats, maa gaa fra Hus og Hjem, fordi han er kommet i økonomiske Vanskeligheder, maaske uden selv at have forskyldt det; det er en forfærdelig trist Situation for vedkommende, men der er ingen Tvivl om, naar man vil se paa det fra Samfundets Side, at Samfundet har mere Interesse i, at Landboerne bliver ved deres Ejendomme, end det har for andre erhvervsdrivendes Vedkommende. Det vil være vanskeligt at paapege noget Sted, hvor der kan ske saa stor Forringelse af Produktionsevnen for Samfundet som netop i Landbruget i Tiden, før en Mand gaar fra sin Ejendom, for det er ganske givet, at naar han har et Hjem, et Arbejde, en Virksomhed, som han har ydet en personlig Indsats i og er blevet glad for, saa